

BREZEL AN ITALI

1859

Neb a bed Gwerc'hes Remengol.
Birviken n'en dai da goll,

Da neb he fed gant feiz
He ro grasou eleiz ill...

Ann ITRON VARIA REMENGOL, Mam ar Vretonnet,
kurunet gand hon Tad Santel ar Pab Pii Nao, an
30 a vis Mae 1859.

Var ton : *Santez-Marie, Mam Doue, etc.*

- Guerc'hes zakr a Remengol, guir Vam ar Vretonnet,
- Plijet tomman va c'halon, digêri va speret.
- Evit m'a roin d'am breudeur demeus a Vreiz-Izel
- Kelou deus ann Itali, lec'h ma man ar brezel.
- C'houi a zo, en peb amzer, advocatez ar Franz,
- P'hini deus laket en-hoc'h he brassa esperanz,
- Pe deus tennet he c'hleze, ha redet d'ann emgan
- ' Vit kass deus ann Itali ar bobl Autrichian.
- Dr'ennoc'h, Patronez santel, hor zoudardet hardi
- A zo bet trec'h d'ar maro, en brezel ar Russi ;
- Digasset zo bet dec'h da ilis Remengol,
- Eur baniel kaer kemeret an kær Sebastopol.
- Cetu hint éd adarre d'en eum gann en tu mad,
- O ped truez eus daêlou ho c'hoar, ho mam, ho zad,
- Pere a c'houlen ouzoc'h m'ellin pokat d'he c'hoas,
- Ha dont gant-he d'ho kuelel, devez ho pardon braz. •

Breiz ker, kent ma tenin da gomz eus ar victor
A zo, kamat ha kamat, oc'h beuil tud ann Arvor,
E rankan dec'h lavaret perak ar Francichen
Zo ed da gemeret peurs er brezel zo o ren.

Brema a zeuz eunnek vloaz, tud foll, pennou re dom.
A c'houezaz tân ar revolt er gær demeus a Rom
Evit diskar euz he dron Tad an oll gristenien,
Hag ellout hervez ho c'hoant, lakat douj ho lezen.

An Tad santel a dec'has dirag an dizurzou,
Eb lakat he zoudardet da implij ho armou :
Mes gouarnamant ar Frans a gassas deck mil den
Da zikour renta dious-tu d'ar Pab he gurunen.

Impalaër an Autrich pa velas kement-ze
Da vikel bras Jezuz-Christ a gassas eun arme,
Var digare hen dioual euz ar venden impi,
Mæs o sonjal ma vije mestr var an Itali.

Hac holl rouanteleziou ar vro italian,
Ouspen ma zeus kals anê a zo c'hoas goal vihan,
Dreze, aben ugent vloas, an Autrich a elle
Ho c'hemer da amañ g an eil goud'eguile.

De a de ec'h avanse varni 'vel eul leon,
Ha gant-han al læronsi, ar vuntr, an drahison,
Goasset, groagez ha merc'het, ho daouarn d'he staget,
A doliou bas, en Milan a zo bet holl lazet.

Puissanzou bras an Europ a skuisas o velet
Eur vro ken kaër en drubuil, eb kaout repos e bet ;
Kinnig 'reont d'an Autrich dont d'en em assambli
Evit gout penos lakat ann urz en Itali.

Impalaër an Autrich, faro gant he bouar,
Dallet dre ar c'hoant dastum, a ras skouarn bouzar ;
Eun arme vras a zavaz hag a lakas da vont
Var douarou hor mignon, Roue ar Piemont.

Ar Piemont en eum gav en nord an Itali,
Menez Alpez en trezomb a ra an disparti ;
Poen a oa kas soudardet beteg ar frontieren
Pe 'vije deut an Autrich da zebi hor zouben.

Gant hast ar gouarnamant a deuas da c'hervel
Tud kalonek an Arvor, soudardet Breiz-Izel ;
Da vouez hon Impalaër ouспен daouzeg mil den
A zavas, prest da vale, evel unan ebken.

Mes, arog kuitad ho bro ezint n'en glevet holl
Evit dont da guimiadi euz Guerc'hez Remengol,
Ar guentan, goude Doue, e gloar ar baradoz,
Patronez muia karet, ha mam hon tadou koz.

Cetu hint deut da ilis guir *Vam an oll Remed*,
Templ gant ar Roue Gralon ha Guenole savet,
Ti santel en pehini Rouanez a envou
A ra vit he bugale ar brassa burzudou.

Ragtal, e treid an oter, e kuezont d'an daoulin
'Vit pedi a greiz kalon stereden ar mintin
Da luguernin noz ha deiz var ben an dud e c'har,
Ha d'o c'bencha, deus an env, var vôr ha var zouar.

« Guerc'hez Vari, emze, princes vras an æle,
« Ho servicherien kenta, Gralon ha Guenole,
« O deus gret dec'h an templ-ma, ken kêr ha ken huel.
« Vit selaou hor pedennou ha difen Breiz-Izel.

« Cetu ni holl adarre o vont er mez hor bro,
« Ni a lavar dec'h, Guerc'hes vad, ken a vo an distro ;
« Mar c'homp lakit da drec'hi an Autrichianet,
« E tigasfomp d'oc'h illis eur baniel d'he tapet... »

Sevel a reont neuze, gant ho guialen ven,
Da vont ini hag ini da bokat d'ar skeuden ; (an imag)
P'o devez ive poket da relegou sænt Breiz
Ereont, gant eur feiz vraz, teir guerc'h tro an illis.

Goude beza n'eum vouestlet a gorf hag a ene
D'ho fratronez gallouduz, pep hini aneze
En deuz laket binnigat, evit beza douguet
Eur vadalen burzuduz eus *Mam an oll Remed*.

Arog mont deus an illis hint chomet sebezet
Dirag eur baniel nevez gant aour ha perles gret,
Ha digasset deus Paris abeurs Napoleon,
pini zo en em laket dindan gouard hon Itron.

Kuitat reont gant fianz on Mam an oll sikour.
Mes arog koll ar guelet demeus a veg he zour,
E kuezont var ho daoulin, vit ar vech diveza,
Hag e ke dalc'hont laouen ho hent en eur gana,

Aben teir zizun goude e oant dija erru
Er vro elec'h ma klie bea an emgan ru :
Evel en eur zer-lagad, ker prim hag al luc'het
Hint en em gavet dirag an Autrichanet.

D'an nao demeus a vis mae, Napoleon trede,
A zo ed d'eneum lakat er pen deus he arme,
En eur fiout he bried hag e vab, c'hoas bihan,
En nerz hag e karente tud leal ar vro-man.

D'ar c'houezek ar memens mis, kant adversour barvek,
Evit diskuez peguement ezint tud kalonek,
A zo deut dreist ur vogaer en noz ha kuezet stard,
Var eiz zoudard euz a Frans, a oa oc'h ober gard.

Bet o devez ar goal chans d'ober enn dro c'bollo ;
Mes d'an ugent, en eul lec'h hanvet *Montebello*,
O deus kredet n'eum digoll d'euz o zol diagent,
En eur gass var hon arme pemp mil den varn'ugent ?

A zeitekvet bataillon chasseourien var droad
Gant pevar regiment, leun a zoudardet mad,
Gant general Forey, pemsek mil den ebken
A oa karguet da zerc'hel penn d'an adversourien.

Mes bugale an Arvor, an dud-ze ker kalet
Ha ker liennet a fizianz er Verc'hes binniguet
Deus ho bruchet, o tridal, a den ho medalen ;
Pokat reont c'houek dezi, ha kerken... *tor he benn !!!*

Var kement zo diraze e saillont evel tigret,
Pep tol digante a zrail an adversour spontet
Ha red dezan n'eum denna goude eur stourmid ber
Gant daou mil den mac'haignet ni daou c'hant prisonier.

Deg devez just, goude-zeen tachen *Palestro*
Gant drede regiment a zouavet d'ho zro,
A dolliou baïonnettez an Autrichianet
A zo darn ane lac'het ha darn all zo beuzet.

C'hoec'h kant prisonnier zo gret var an adversourien,
Eb implija ar vintrail, hag eb losken eun ten ;
Kanoillou an adversour zo ive kemeret ;
Ra vo bepred an drede a zouavet brudet !....

D'ar bevar a vis even, var dachen *Magenta*
E ze bet ar stok spontuz hag an emgann goassa ;
C'hoec'h ugent mil adversour oa n'em gavet eno
Evit klask trec'hi eur vech soudardet kre hor bro.

Tud kalonek an Arvor, ken evit skei ho zol,
A stard deus ho muzellou medalen Remengoll ;
Ho feden gant ar Werc'hez a zo bet selaouet :
Ugen mil Autrichian a zo gante lazel !!!...

Tri ganol a daou vaniel gant seiz mil prisonier
A zo deut ive gante en eur memeuz amzer
Tud kalonek Breiz-Izel n'hint ket vit mont da goll
Eur vech m'hint en em voestlet da Verc'hes Remengoll.

Eur breton, Ian-Mari Menes, a Plourin-Montroulez,
Kasset en eun hospital da barea he vlez,
Goude var park ad emgann gred eun tol kaër
En deus recevet ar groas a zorn an Impalaër

D'ar c'hoec'h eus a vis even er ger gaer a Vilan
Skuiset gant goalen ouarn potret Autrichan
A zo en em revoltet, hag an adversourien
O deus savet skanv ho zroad dre n'ellen erzel ken

Kanoillou a zo chomet var lerc'h an adversour
Kouls a daouz k mil fusuil ha coufrou leun a aour ;
A brizonnerien ive e zeus eun iver bras :
Ema a zo eun devez vel neus ket guelel c'hoas.

D'an eiz deus a vis even gant hon Impalaër
Roue bro a Piemont zo antreet en kaer
Deus a bini an oll dud o devez recevet
Gant eur triomf ar c'haera princet ha soudardet.

Vit trugareka Doue^{ha} Gwerc'hes Remengol
Da vea gred d'an Autrich tec'hel dirag an oll,
E katedral kaer Milan, dirag ar bopl stouet,
Eun *Te deun* ar c'haera zo bet neuze kanet.

Da vouel Sant Ian-Badezour, kerkent a peder heur,
Var bord ster ar *Mincio*, e zeus bed, va breudeur,
Eun emgann ar spontussa, eul lac'heres euzus
Etre an enebourien hag hon tud ken nezus.

Ouspen kant anter kant mil soudard Autrichian
Dispaket var hed pemp leo en eur blenen ledan
A sonjas dre finesse diskar hon soudardet ;
Dre c'hraz Doue int bet c'hoas er veach-ma diskaret.

An emgan pad daouzed heur a voa tòm hag ingal,
Eb beza trec'h en tu ma, nag ive en tu all ;
An diou arme 'kreiz an tan, korf a korf a voa krog,
Eb n'elle den mont a dre, na mont var an arog.

Eur bæleg koz euz a Vreiz, dispaket he vleo guen,
Enem strinkas dan daoulin neuze, kreiz ar boultren ;
Evel goechal Moïses, e zavas he ziou vrec'h
Evit goulenn d'hon arme nerz ha zikour annec'h.

Kerkent soudardet hor bro a velas eur skenden
Eus ho fatronez zantel aseet voar eur goabren,
Neuze, laouen, d'an daoulin ezinta'emp strinket oll,
En eur grial : *Meulodi da Verc'hes Remengol !!!...*

D'ho medalen e pokont... ah dao neuze dispar....
Tregont mil Autrichian a gouezas d'an douar...
Evit ar bevare guet'h o deus gouet pen da ben
Pegen terrabl e potr Breiz pa lavar : *lor e benn*.

Eun arme a spontussa kurun, avel foll dour,
Dichadennet gant Doue, a deuas d'ho sikour....
Impalaër an Autrich o velet eur seurt tro,
A dec'has deus on emgan eb laret ken a vo....

Gloar, henor a menleudi da Batronez hor bro,
P'hini e deus biniguet emgan *Solferino* ;
Ra vezo bepret karet, ha meulet er bed oll ;
Mam dener hor soudardet, Guerc'hes zakr Remengol !!!

Pebez burzud eo heman !.. an daou Impalaër,
Goude a brassan brezel a zo mignonet ker...
Ar goad ne redo muioc'h, ar peoc'h a zo sinet,
O Gwerc'hes sakr Remengol, ra viot c'hoas meulet !!!

Sehit, sehit ho taelou, mamour karantezuz,
Soudardet vad Breiz-Izel, ho mibien galloudus,
Goude bezan gonezet en emgannou, bep tro,
Gant henor ha levenez, ez int erru d'ho bro !

P'ho bezo bed an eur-vad da bokat d'ezho c'hoas,
It da illis Remengol gant-he d'ar pardoun dras,
Gritteir gwêch an dro d'he-zi, en eur bedi gant feiz,
Ha pokit ive, gant joa, da relegou sænt Breiz...

E touez ar belerinet diredet a bep tu,
Hor soudard-t kalonek gant ho brageier ru :
E korf ho rochet gwadek, diarc'hen, diskakel,
A vo er prosession gant **BANIEL AR BREZEL** !

Eur baniel ken henorabl, gant boulejou toullet,
A vezo gant an holl dud baniel ar peoc'h haavet...
Gloar da Zoué en envou, ha peoc'h d'ar bed hol,
Gloar, meuleudi ba viken da Verc'hez Remengol !!!...

Tud leal a Vreiz-Izel, tud kalounek va bro,
C'hui evit pere katei ar vue zo c'huerio,
Joa deoc'h var an douar ha graç digant Doue
Da visita Remengol, ar zourzen a vue.

Pedit en ho klevejou, pedit en ho klac'har,
Ha pedit en holl boanio hon eus var an douar.
BRASSA SANTEZ ZO ER BED, GUERC'HES SAKR REMENGOL ;
Mar bezit devot dezi biben na deot da goll,

Tadou kez, mammon tener, c'hui oll pere a zo
Ankeniet gant ho mibien ed pell demeus ar vro,
Deuit da ilis Remengol, ILIS AN OLL REMED,
Hag a vo ho pugale er gær deoc'h c'hoas rentet.

Peden d'an Itron Varia Remengol.

Gwerc'hez zakr Remengol, Patronez Breiz-Izel,
Pedit vit ar zoudardet zo en tân ar brezel,
Pedit evit Breiz-Izel, evit ar Vretonet
O deus ho karet, ho kar hag ho karo bepret.

Kenniget gant Bars Itron Varia Remengol,
d'he vignon ker Kloarek Koat-an-Noz.

E Remengol, an naontek a viz even (1859, da zul an Drinde t
devez Pardon Bras ITRON VARIA REMED-OLL.

(Propriété.)

LESCOUR.

INTAON AL LOCHEN

ton : *Sant Kaourintin, Saint Guénolé.*

Er ma, nak aour nak arc'hant
N'ho deus biskoaz staguet ma c'halon :
N'hon nemet eur c'hez paisant.
Kontant e oan em c'hondition,
Mes va fried karantesuz
A gollan herio, pebes anken !...
Guelit a n'hon ket maleuruz ;
C'huec'h c'hrouadur a m'euz em lochen. — *bis.*

'N'amzer ma oa beo va fried,
He furnez a charme va c'halon
Va bugale, euz va c'haret,
A roe din konsolation :
Beb eil e pôken de-z-he ;
Eun tad evorussoc'h na vo biken.
Dre ho gestou tener, bemde,
E oan euruz ebarz em lochen. — *bis.*

Da vintin, pa c'han d'ar parkou
Adare da gomans va devez,
E lezan va bugaligou
Euz va zi da gomeret evez ;
Ha da noz pa zeuan en dro,
Evit va distrei deuz va anken,
En em stardont holl var va zro,
D'am c'honzoli ebarz em lochen. — *bis.*

Braz oa va laouenadiguez
Pa vijen er guer gant va ziad,
Bremen pa velan va merc'h kez
An dour a deu var ma daoulagat,
Seblantout a ra din bepret,
Guelet he mam dener em chichen!!!....
En despet d'am c'heuz diremet,
Hon c'hoaz euruz ebarz em lochen — *bis.*

Ha ! ma chalfen eb kaout mizer,
Sevel a diski va bugale !
Me c'hæfe c'hoaz, gantan amzer,
Fortunia va merc'hik, marteze !...
Neuze va fotret a vo braz,
Capabl da labourat eun dachen,
Em c'hosni me a c'hælo c'hoaz
Beva euruz ebarz em lochen. — *bis.*

Eurusoc'h c'hoaz me n'em gavo
P'ho guelin o c'honit ho bara,
Neuze pa zeuio ar maro
Eus ar vuez-ma d'am delivra,
Va migaonet am enterro
Gant va fried, pe en he c'hichen !!!
Ha va bugale a raano
Va zam tieguez ha va lochen !!!... — *bis.*

Em gouele douar pa vezin
O repoz e beret Remengol,
Plijit kemer truez onzin,
O Itron-Varia Remed-oll !
Ha pa deui va bugaligou
Var ma bez da ober ho feden,
C'hui, ma Doue, a bardonno
Da ene paour intaon al lochen. — *bis.*